

Πολλές εβραϊκές κοινότητες σε Μακεδονία και Θράκη έσβησαν με το Ολοκαύτωμα. Όμως στις περιοχές αυτές υπάρχει ακόμα ο απόηχος της παρουσίας τους, κυρίως διότι φέρουν μια πολυπολιτισμική κληρονομιά, είναι τόποι που ξέρον να τιμούν τη μνήμη του άλλου. Έχει λοιπόν μεγάλο ενδιαφέρον ότι στο πλαίσιο του θεσμού «Όλη η Ελλάδα ένας Πολιτισμός» παρουσιάστηκε στις 8 και 9 Ιουλίου μια παράσταση στον αρχαιολογικό χώρο των Αβδήρων στην Ξάνθη, η οποία φέρνει στο προσκήνιο τη ζωή ενός σημαντικού Ελληνοαυστριακού Εβραίου, του Ρενάτο Μόρντο. Είδε το φως στην Αυστρία το 1894 (από πατέρα Κερκυραίο και μητέρα Αυστριακή) και σπούδασε γερμανικό πολιτισμό, φιλολογία, ιστορία της τέχνης και της μουσικής στο Πανεπιστήμιο της Βιέννης συνεχίζοντας στην Ακαδημία Μουσικής και Παραστατικών Τεχνών της γενέτειράς του.

Ξεκίνησε την επαγγελματική του καριέρα ως σκηνοθέτης το 1917 στην Πολωνία και ύστερα θήτευσε σε μεγάλες θέσεις στη Γερμανία με νέες ιδέες και μια φρέσκια πνοή. Η άνοδος του ναζισμού τον βρήκε εκεί και αργότερα η εισβολή στη Σουδητία το 1939 τον ανάγκασε να φύγει από ένα σπουδαίο πόστο στην Πράγα. Ηρθε στην Ελλάδα όπου και προσελήφθη στη νεοϊδρυθείσα Εθνική Λυρική Σκηνή. Ο Μπαστιάς και ο Καλομοίρης στάθηκαν στο πλευρό του από την αρχή. Ούτε όμως στην Αθήνα θα ήταν ασφαλής. Κατά τη γερμανική κατοχή και παρά τις προσπάθειες που καταβλήθηκαν από ελληνικές παράνομες οργανώσεις, τον Αρχιεπίσκοπο Αθηνών Δαμασκηνό, καθώς και από κάποιο άτομο μέσα από την πρεσβεία της Γερμανίας στην Αθήνα, το 1944 συλλαμβάνεται και φυλακίζεται στο διαβόητο στρατόπεδο συγκέντρωσης στο Χαϊδάρι. Επεβίωσε της δοκιμασίας, η οποία μάλιστα τον ενέπνευσε να γράψει και ένα θεατρικό έργο. Μέχρι και τη δεκαετία του 1950 ανέβασε πολλά έργα στην ΕΛΣ αλλά λόγω της κράτησής του στο Χαϊδάρι όπου υπήρχαν κομμουνιστές κρατούμενοι, κατηγορήθηκε ως αριστερός και δεν ανανεώθηκε το συμβόλαιό του παρά την τεράστια προσφορά του.

Ο σκηνοθέτης και ηθοποιός Χρίστος Λύγκας του Θεατρικού Οργανισμού «Πρώτες Υλεις» εμπνέεται από τον μοναδικό αυτό άνθρωπο. Ανεβάζει την παράσταση «Ρενάτο Μόρντο: Οι ώρες» σε δική του σκηνοθεσία που φωτίζει την «οδύσσεια» του Ελληνοαυστριακού Εβραίου και της συζύγου του Τρούντε, με φόντο τη δραματική φυλάκισή του. Ο Μόρντο ήταν εύκολος στόχος σε μια εποχή που ο κόσμος είχε χωριστεί σε στρατόπεδα. Κεντρικό στοιχείο στη σύνθεση ο χρόνος που τελειώνει καθώς εκκρεμεί η απόφαση μεταφοράς του στο Αουσβιτς. Μέσα από τα γράμματα που ανταλλάσσουν με τη σύζυγό του ζωντανεύουν τα όνειρα, οι εφιάλτες, η μεγάλη αγάπη της για τη μουσική και το θέατρο. Αναβιώνουν και οι εσωτερικές της συγκρούσεις καθώς και η καταγωγή, η θρησκεία, η υπηκοότητα.

«Το θέμα της απώλειας είναι στον πυρήνα της παράστασης, ο αποχωρισμός από αγαπημένα πρόσωπα και τόπους, η ανάγκη να ανακτηθούν οι ρίζες, μια επιστροφή που όλο αναβάλλεται σε μια Ιθάκη που μέσα από διαρκείς αντανάκλασεις τελικά καταλήγει ένας τόπος ουτοπίας», λέει ο Λύγκας.

Ο δεύτερος «πρωταγωνιστής» είναι η μουσική. Η Καλλιόπη Μητροπούλου ζωντανεύει συνθέσεις που είναι είτε μεταγραφές γνωστών θεμάτων, είτε πρωτότυπες μουσικές συνθέσεις στο ύφος της εποχής του Μεσοπολέμου που γεωγραφικά μας ταξιδεύουν από τις παρυφές της Αφρικής έως τα καμπαρέ της κεντρικής Ευρώπης. Με τον Λύγκα συμπρωταγωνιστεί η Αγγελική Δημητρακοπούλου και σε φιλική συμμετοχή ο Γιάννης Τζίτζης, ενώ τα κοστύμια υπογράφει η Υακίνθη Παπαδάκη.

ΠΗΓΗ: [ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 4.7.2024](#)